

Castell de Montmajor

Montmajor

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: Montmajor
Emplaçament A dalt d'un turó entre Can Sabata de Dalt i Can Barri, situat sobre el poble de Montmajor.

Coordenades:

Latitud: 42.00667137027674
Longitud: 1.7343807220458984
UTM Est (X): 395194
UTM Nord (Y): 4651291

Classificació

Número de fitxa 08132 - 1
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Romà Medieval
Segle X
Any 988
Estat de conservació Dolent
Protecció Legal
Tipus de protecció: BCIN
Europea – Atributs inspire: National Monument Record – Defensa
Observacions protecció: BIC / monument R-I-51-5551. Decret castells 1949.
Data aprovació: dv., 22/04/1949 - 12:00
Número inventari IPAC, nº 1202, any 1982 i 1990. CC AA nº 11763, any 1999.
Generalitat i altres inventaris
Accés Difícil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: Ref. cad.: 006A00043

Autoria de la fitxa Cortés Elía, M^a del Agua
Data de registre de la fitxa: dl., 30/09/2002 - 02:00
Autoria de la darrera revisió: María del Agua Cortés Elía. OPC.
Data de la darrera revisió: dt., 04/10/2022 - 08:58

Descripció

Torre de planta circular de 5,30 m de diàmetre, de la que només es conserva la meitat de la paret de llevant amb un gruix de 1,70 m i una alçada actual de 8 metres. Està situada dalt d'un pujol del que s'obté una important vista dels entorns, cosa que confirma la seva funció de torre de vigilància. Està construïda amb carreus ben tallats disposats en filades unides amb morter de calç i amb farciment de pedres irregulars. La porta era a uns quatre metres d'alçada i era situada al mur sud-est, de la qual es conserva tan sols el muntant de llevant. A la part interna, a nivell de la base de la porta, sobresurten unes lloses vers l'espai central, com si hagués hagut l'inici d'una falsa cúpula. S'observa també les restes d'un mur perimetral, del que la torre possiblement fou la torre mestra. És coneguda popularment com la "torre dels moros".

Observacions:

En la prospecció realitzada l'any 1997 per Ramon Martí dins el projecte "Evolució del poblament de la plana central del Berguedà des de l'època baix-imperial fins a l'Alta Edat Mitjana" es trobaren fragments de ceràmica predominantment grisa. El castell és conegut com la "Torre dels Moros".

Història

La primera notícia documental és de l'any 983, quan el comte Oliba Cabreta permeté que Ató i la seva muller Riquil·la donessin al monestir de Santa Maria de Serrateix l'alou que tenien sota el castell de Montmajor (ipso Puïol, qui est subtus castro de Monte Maiore) (BOLÓS, 1983). L'any 1170 Guillem de Portella i la seva muller Marquesa encomanaren el castell a Berenguer de Curritzà (Correà) i al seu fill Ramon, aquests es comprometen a ajudar amb homes del castell a les expedicions del seu senyor (AAVV, 1985). En aquesta època era feu dels Correà, i a final del segle XII passà a mans de la família vescomtal dels Berguedà. El 1183 els vescomte Guillem de Berguedà deixa en testament al seu fill (el trobador Guillem de Berguedà) els castells de Madrona, Casserres, Puig-Reig i Montmajor. En el testament del trobador, el 1187, deixava el castell de Montmajor al seu germà Berenguer. El mateix trobador va escriure un sirventès titular "Cavalier, un chantar cortès" en el que carregava contra un tal Guillem pagès que s'havia apoderat del castell, propietat del trobador (RIQUER, 1971). El 1199, quan s'extinguí el vescomtat de Berguedà, el castell passà a ser propietat del rei, que el degué cedir als Cardona ja que el 1243 Ramon Folc de Cardona donà el castell a la seva germana Geralda, abadessa del monestir de Valldaura. El 1260 era de Pere de Berga, que el cedí junt amb el castell de Querol a Bernat de Portella a canvi de jurament de fidelitat. A inicis del segle XIV, el 1309, la comtessa Sibil·la de Pallars, néta de Pere de Berga, canvia els castells de Querol i Montmajor per altres al rei Jaume II. Al fogatge de 1365-70, hi ha 4 focs al castell de Montmajor que era den Ferrer de Castellet. La família dels Ferrer de Castellet ostentà el castell de Montmajor fins al 1445 i a mitjans del segle XV passà al cavaller Alamany de Tord, senyor del castell de Sant Joan de Montdarn. Ja no s'esmenta el castell als fogatges posteriors, tot i que al de 1553 es nomena a "Andreu Barri alias Castella", possiblement com a referència a la proximitat de l'antic castell o perquè aquest era el castlà (IGLESIAS, 1979). El segle XVII Montmajor era propietat del rei. Al segle XVII es formà la baronia comprenent part de Montmajor i de L'Espunyola, i el 1608 era baronesa Joana Domenge, domiciliada a

Berga. El 1663 Miquel de Tamarit era senyor de les baronies de Montclar, Montmajor i L'Espunyola, en nom del rei; el 1762 ho era Antoni de Tamarit. (ADS, fons Correà). En resum, la fundació es produí ja avançat el segle X, intensificant-se el grau d'ocupació durant els segles XII-XIII, i decaient el segle XIV, abandonant-se el XV. El castell tenia una clara situació estratègica, ja que dominava el camí de Cardona a Berga, important via de comunicacions, i en el territori d'influència tenia moltes propietats el monestir de Santa Maria de Serrateix. L'estat de degradació en que es troba actualment és degut a que les pedres dels seus murs es van utilitzar per la construcció de cases veïnes (CATALÀ, 1976).

Bibliografia

BOLÓS, J. (1983). Els monestirs del comtat de Berga des de llurs orígens fins a l'any 1400. El monestir de Santa Maria de Serrateix. Tesi doctoral dirigida pel Dr. Manuel Riu. Universitat de Barcelona. CATALÀ, Pere (1976). Els castells catalans. Dalmau Ed. IGLÉSIAS, J. (1979). El fogatge de 1553. Fundació Salvador Vives i Casajuana. Volum I. Barcelona. AA.VV. (1985). Catalunya Romànica. Vol. XII El Berguedà. Fundació Enciclopèdia Catalana. SANTANDREU, M.D. (1979). Els castells del Berguedà en un document de 1309. A XXIII Assemblea Intercomarcal d'Estudiosos, Berga juny de 1979, Centre d'Estudis Berguedans. RIQUER, M. (1971). Guillem de Berguedà. Vol. II. Abadia de Poblet. Pàgs. 145-153).

